

Poznej život Velké Moravy

Vítej u nás,

dnes poznáš věci nevídané. A když odpovíš na otázky, tak odhalíš mnohá tajemství našich předků. Své odpovědi si můžeš ověřit u tvého doprovodu. Těžká slova označená hvězdičkou najdeš na konci každé stránky.

Neztrácej čas a vzhůru za poznáním života našich předků.

Vydej se po schodech nad pokladnou na věže s bránou.

*Takhle vypadala vstupní brána do opevněného velkomoravského hradiště.**

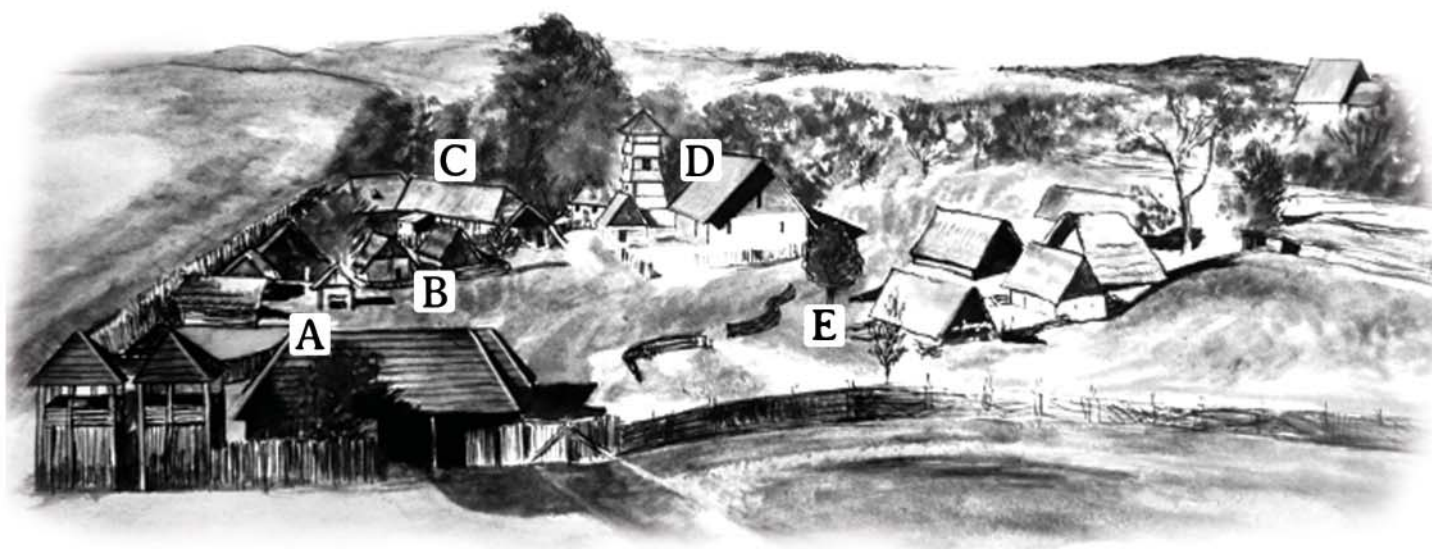

Jdi podle plánu. Když nevíš kudy, zeptej se tvého doprovodu.

Plánek a popis trasy:

Věže s bránou – zde právě stojíš.

- A** Obydlí prostých obyvatel (u studny)
- B** Obydlí obyvatel hradiště (u plotu z větví)
- C** Obydlí biskupa* a škola písma (velký dům ze dřeva)
- D** Palác knížete (velký dům z kamene)
- E** Dílny řemeslníků (u stromu za plotem z větví)

* Hradiště - osada, kde žili lidé

* Biskup - hlavní kněz, který šířil křesťanství a působil v kostele

Sestup z věže a zastav se u opevnění dole pod tebou.

*Sáhni si na opevnění a vyzkoušej, jak je pevné.
Myslíš, že by se dalo prorazit?*

Vydej se k obydlí prostých obyvatel (A). Je to u studny.

Prohlédni si studnu.

Její voda se používala k zalévání záhonů nebo pro domácí zvířata.

Pro pitnou vodu se chodilo k potoku.

A) Obydlí prostých obyvatel

1A

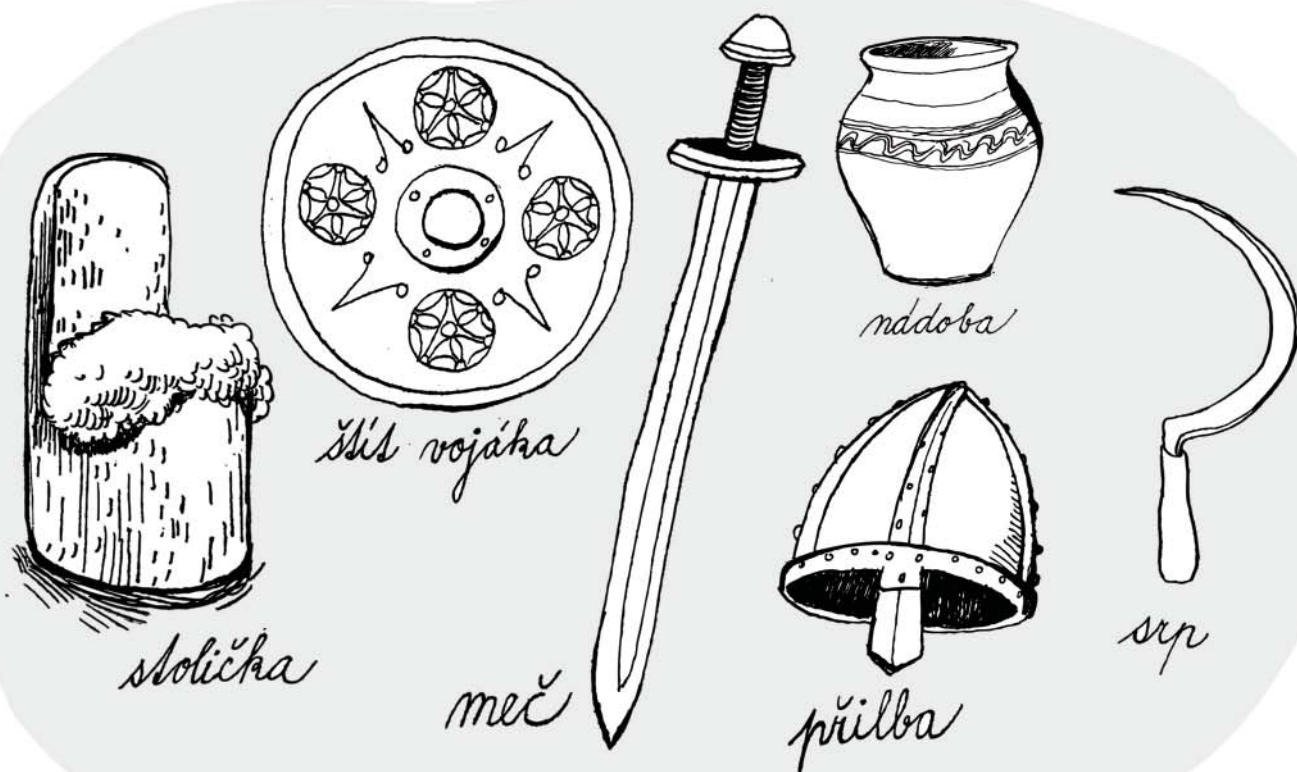
**Ve kterém obydlí podle tebe bydlel rybář? Napiš jeho číslo.
Nemůžeš ho najít? Podívej se, kde je jezírko a síť na ryby.**

Obyvatelé vesnice žili v zemnicích.*
To je to obydlí, co má střechu až po zem.

2A

Zakroužkuj věci, které vidíš v obydlí číslo 6.

U nás máme ovce, kozy, prasata, slepice
i kohouta, osla, kočky a psy. Dříve zvířata také
mohla volně pobíhat.

Zajdi se podívat za obydlí číslo 6. Najdeš tam jámu.

3A

Na co podle tebe ta jáma byla? Vyber odpověď.

- a) pro obilí
- b) pro chov ryb

* Zemnice - obyčejné obydlí (vykopaná jáma a na ní je střecha z rákosu)

Ted' běž k obydlí obyvatel hradišť (B). Je to u plotu z větví.

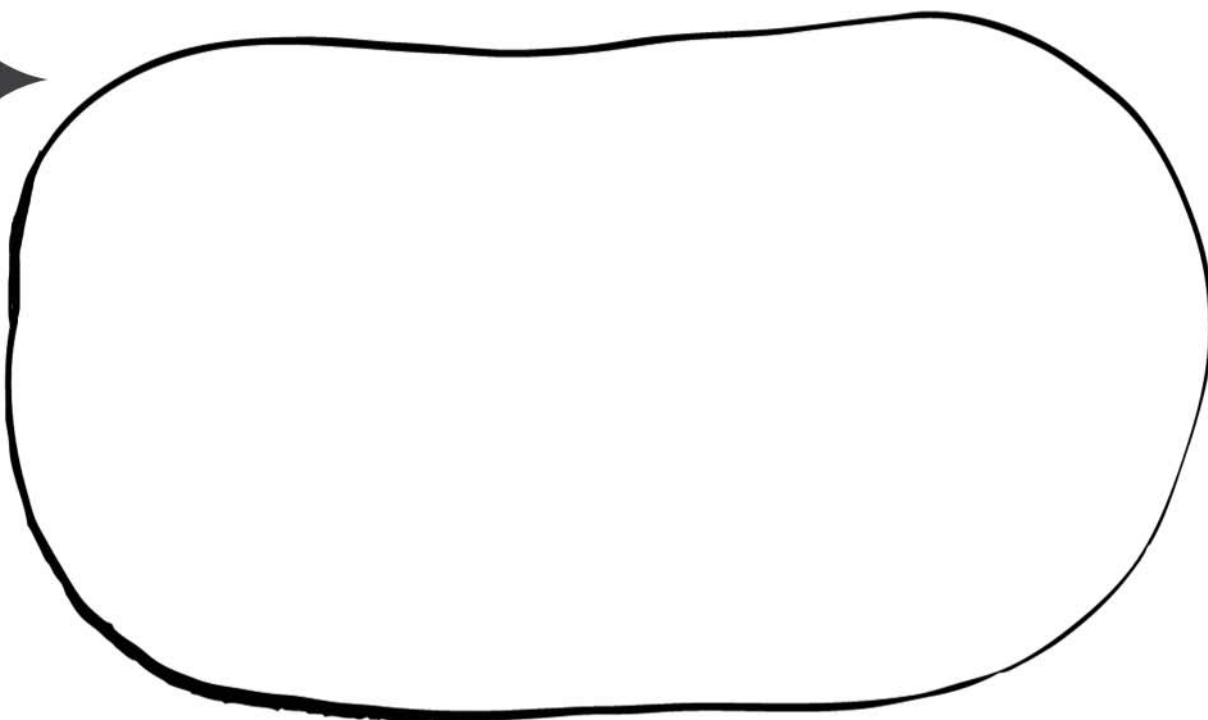

B) Obydlí obyvatel hradišť

*Všimni si, že obydlí mají střechy z rákosí.
Stěny jsou z proutí, hlíny i dřeva.*

1B

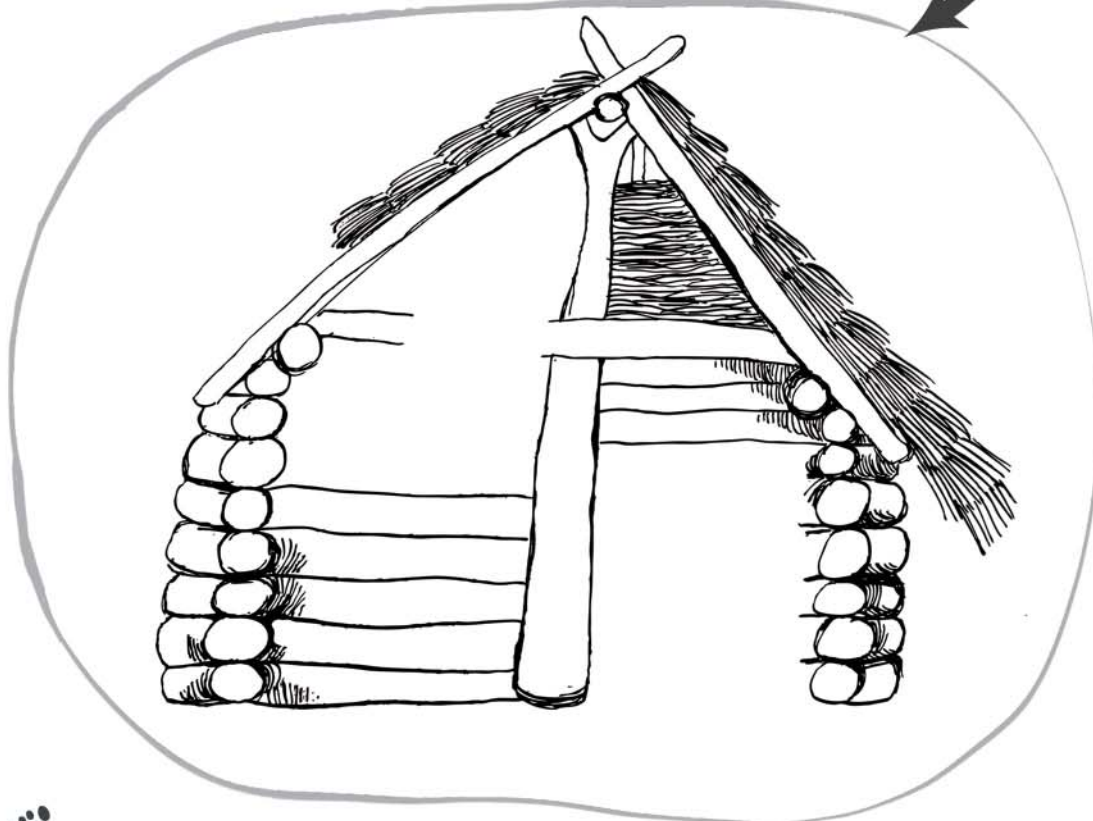
**Najdi stavení na „kuřích nožkách“.
Nakresli, co se v něm mohlo skladovat.**

Nad zemí stálo stavení proto, aby seno zůstalo suché a potraviny byly chráněny před zvěří.

2B

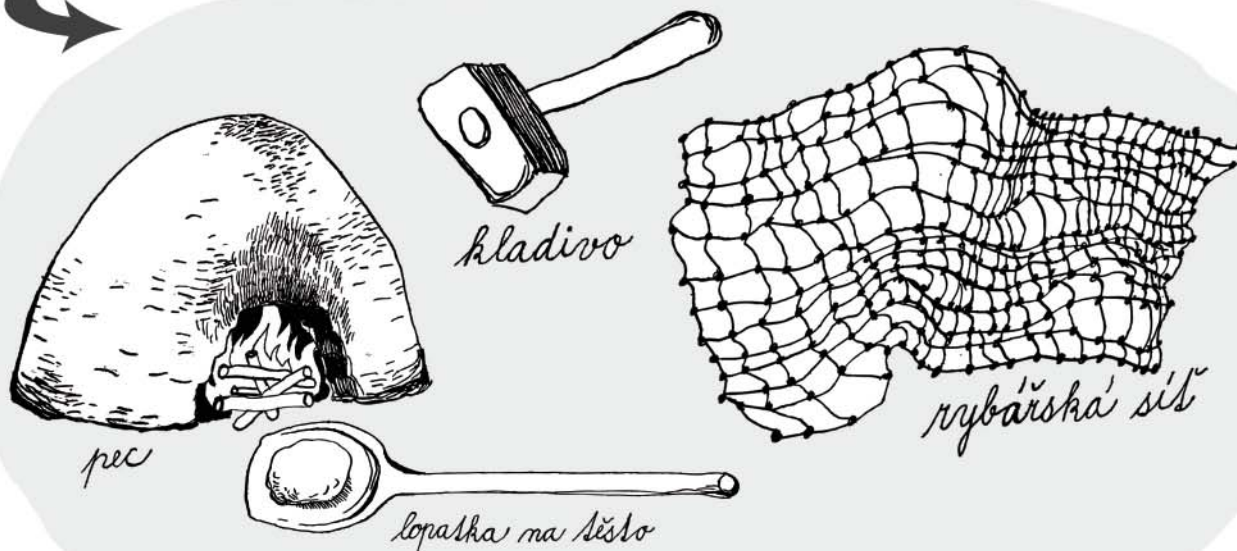
Dokresli obrázek přední strany obydlí číslo 10.

Vydej se po schodech k pekárně. Je to stavení číslo 12.

3B

Rozhlédni se v pekárně. Zakroužkuj, co vidíš uvnitř pekárny.

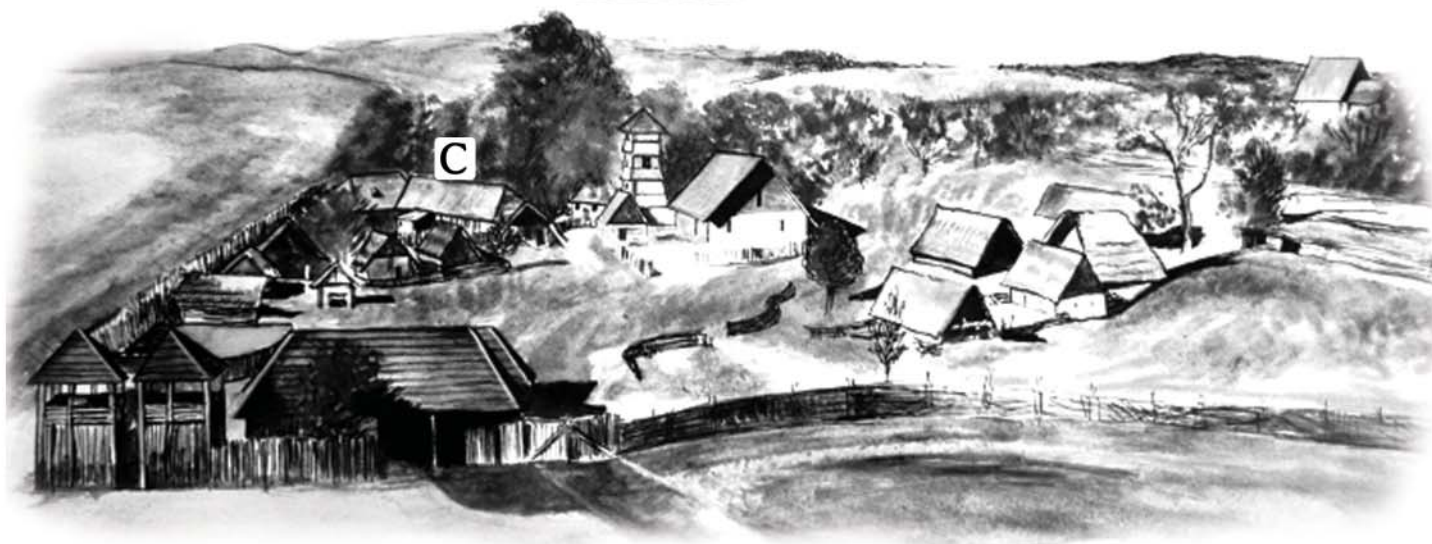

Kromě chleba se v pekárně pekly také sladké a slané placky.

*Za pekárnou vejdi do **dlouhé dřevěné stavby (C)**.*

*Cestou si prohlédni strážní věž.
Představ si, že stojíš na stráži a dáváš pozor,
jestli se neblíží nepřátelé.*

C) Obydlí biskupa a škola písma

*Tento dům obýval **biskup*** se svými žáky.
Učil je číst a psát, aby se mohli stát kněžími.*

Pozorně si projdi celou stavbu.

*** Biskup** - hlavní kněz, který šířil křesťanství a působil v kostele

1C

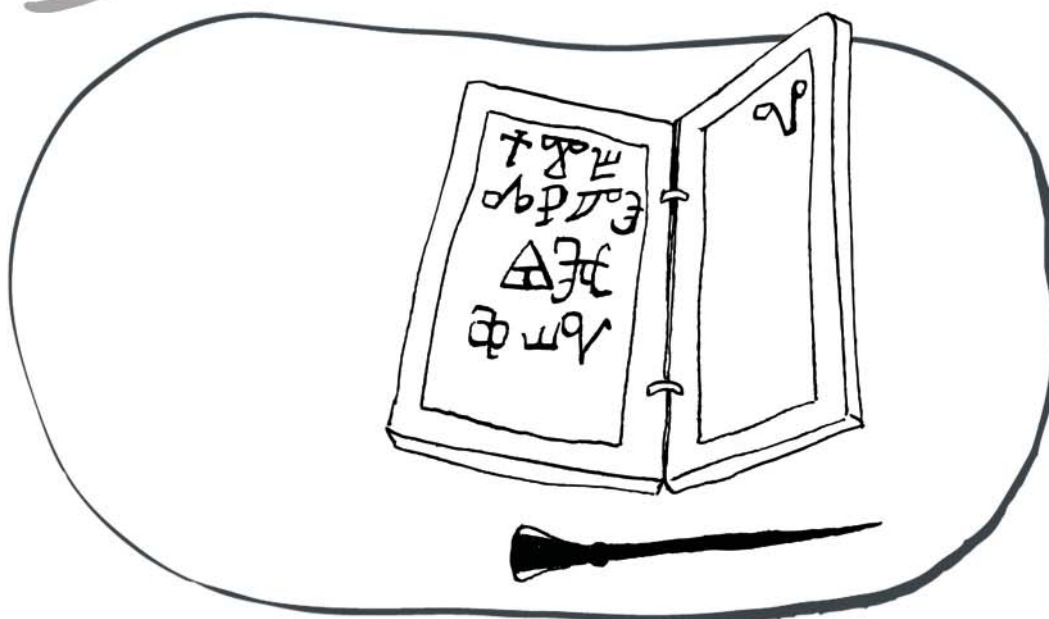
Ve které místnosti bydlel hlavní kněz?
Napiš, jaká ta místnost je.

*Menší místnosti obývali žáci, když se neučili.
Mohli zde odpočívat.*

2C

Najdi chodbu a objevíš místnosti žáků. Spočítej je.

*Žáci se učili psát **stilem*** do voskových tabulek*.
Psali písmem, kterému se říkalo **hlaholice**.**

- * Stilus - pisátko, kterým se ryla písmenka do voskové tabulky
- * Vosková tabulka - pomůcka pro psaní, do které se ryla písmenka
- * Hlaholice - písmo, kterým se psalo na Velké Moravě

Napiš první písmenka tvého jména a příjmení v hlaholici.

Pro tvé jméno:

Pro tvé příjmení:

Všimni si, že znak v **hlaholici*** pro písmenko **G** a **H** je stejný.
Je to proto, že tenkrát se vyslovovalo **H** jako **G**.

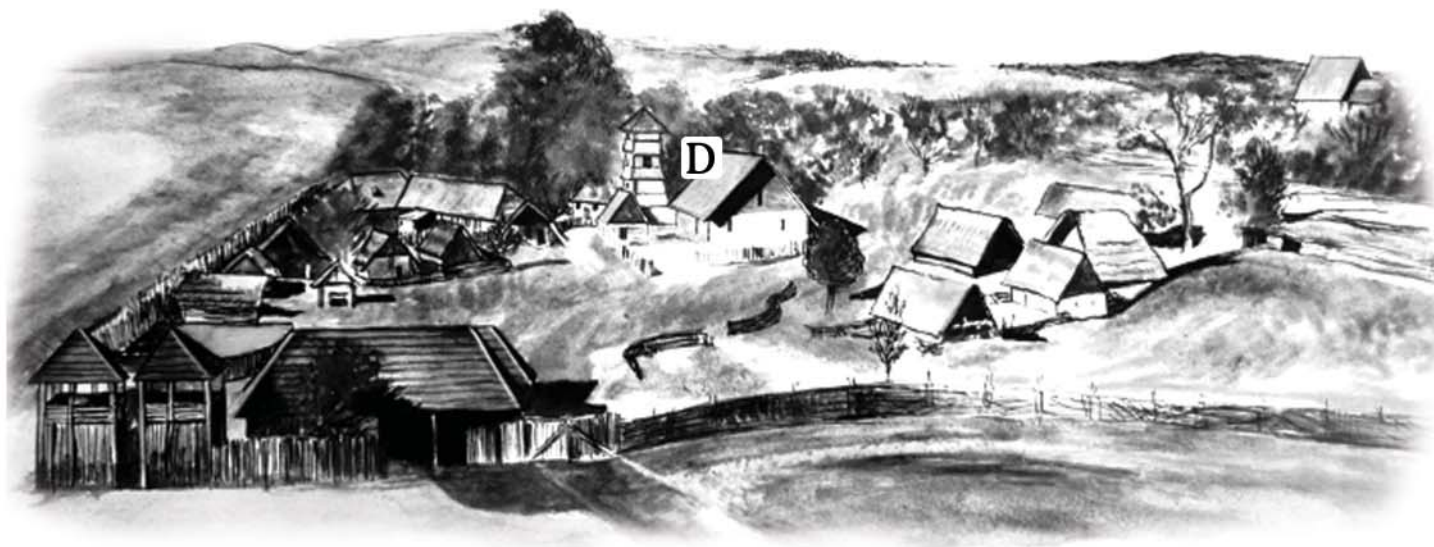
Hlaholice

𐐀	𐐁	𐐂	𐐃	𐐄	𐐅	𐐆	𐐇	𐐈	𐐉	𐐊	𐐋	𐐌	𐐍	𐐎
A	B	C	Č	D	E	Ě	F	G	H	CH	I	J	K	
𐐏	𐐐	𐐑	𐐒	𐐓	𐐔	𐐕	𐐖	𐐗	𐐘	𐐙	𐐚	𐐛	𐐜	𐐝
L	M	N	O	P	R	S	Š	T	U	V	Y	Z	Ž	

Vydej se ke kamennému paláci do **sídla knížete (D)**.

*Hlaholice - písmo, kterým se psalo na Velké Moravě

D) Palác knížete

*Palác byl nejlepší a největší obydlí, proto v něm žil kníže.**

1D

Prozkoumej kameny ve stěně paláce a označ správnou odpověď.

- a) kameny jsou stejné velikosti
- b) kameny nejsou stejné velikosti

Střecha stavení vedle paláce je ze šindelů.
Palác má střechu z pálené krytiny.**

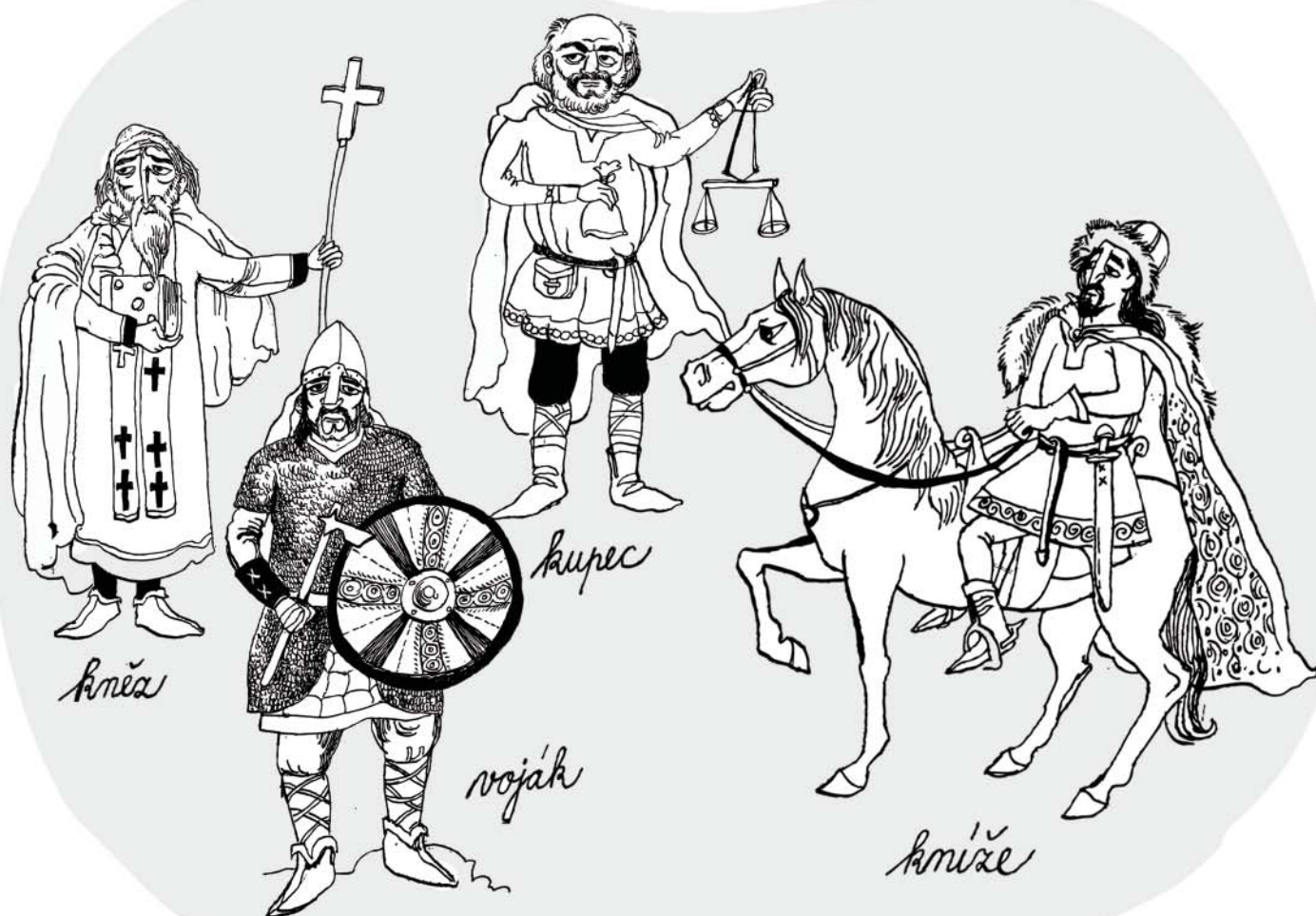
2D

Podle nápovědy doplň, co mají palác a dnešní domy společné.

na zemi je (m - l - -v -) podlaha
v okně je (- k - o)
na omítce stěny je (m - l b -)

- * Kníže - vládce, který vládl svým poddaným
- * Šindel - tenká deska ze dřeva, která se dávala na střechu
- * Pálená krytina - hliněná deska, kterou oheň v peci zpevnil a potom se dávala se na střechu

Zakroužkuj, která postava měla svůj domov v paláci.

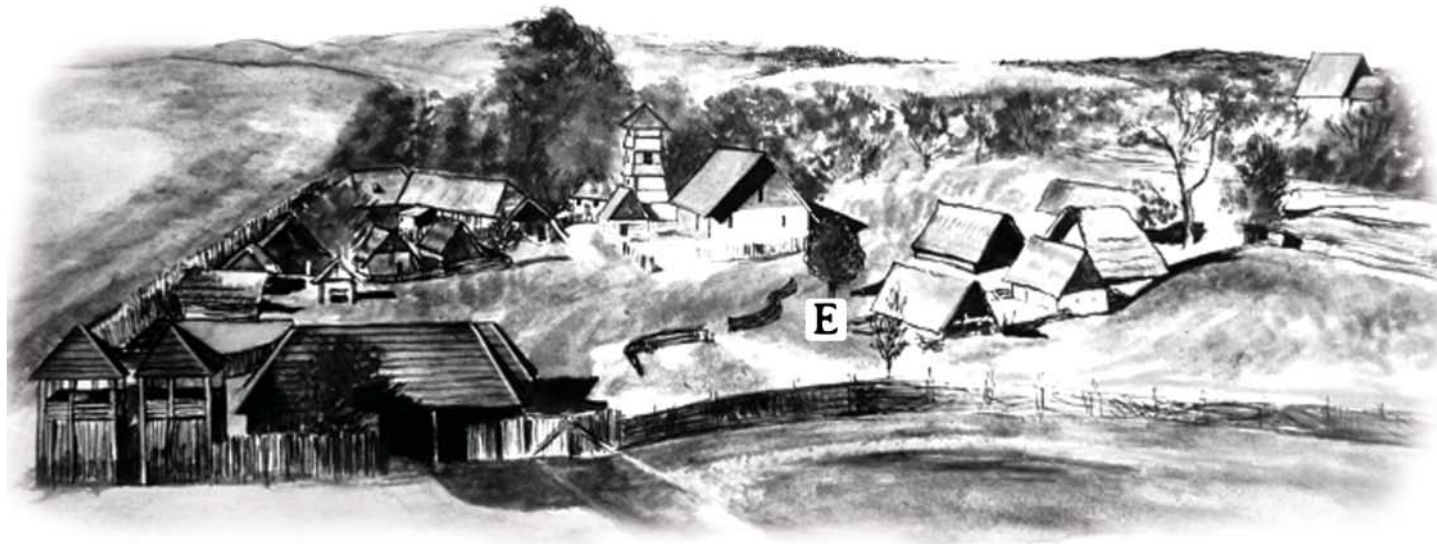

Oblečení obyvatel paláce bylo více barevné
s drahými šperky* než u vesničanů.
Děti se oblékaly stejně jako jejich rodiče.

A teď se vydej směrem k dílnám řemeslníků (E).
Zastav se u stromu za plotem z větví.

* Šperk - ozdoba pro ženy a muže (náušnice, prsten, ozdobný knoflík)

E) Dílny řemeslníků

V dílnách řemeslníci pracovali, ale nebydleli.

1E

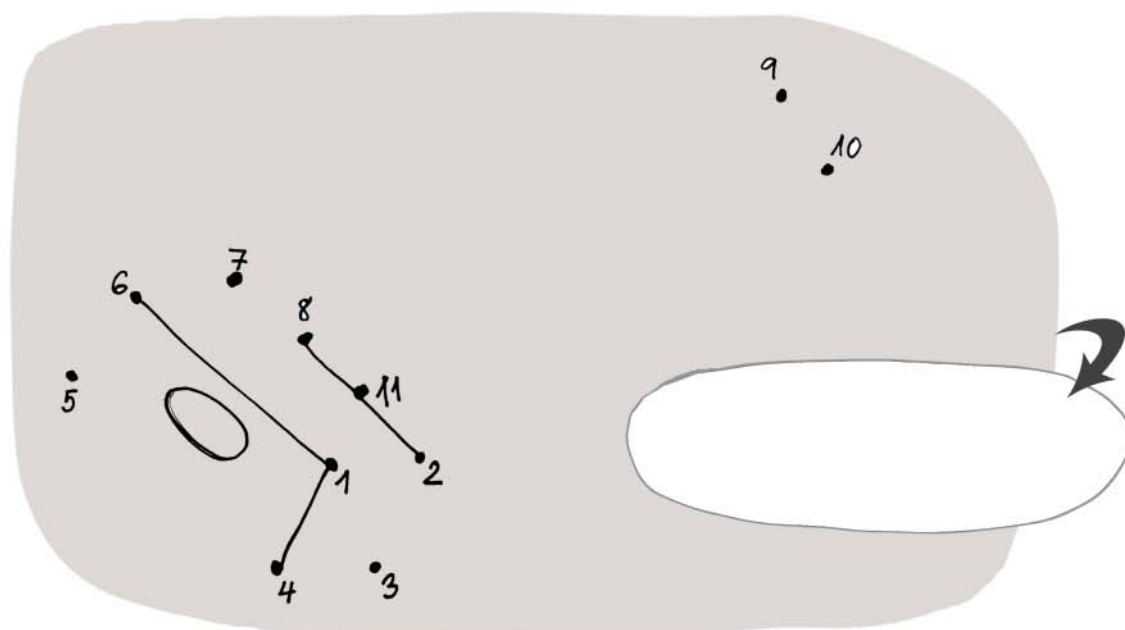
Podívej se do dílny hrnčíře číslo 22. Potom oprav chyby v textu.

► Kovář si vytvořil nádobu z kamene a vložil do rybářské pece.

👣 *Ted' si zajdi do kovárny. Je nad domem hrnčíře.*

2E

Spoj čarou čísla. Kde je nástroj v kovárně položený?

Takhle vypadaly šperky*,
které vyráběl klenotník.*

prsten

náušnice

knoflík

3E

Nahlédni do dílny číslo 20. Klenotník tady vyráběl šperky.
Podtrhni správnou odpověď.

- ▶ Klenotník v dílně pracoval. / Klenotník v dílně bydlel.
- ▶ Pracoval zde jeden klenotník. / Pracovalo zde více klenotníků.
- ▶ V dílně jsou čtyři pece. / V dílně jsou dvě pece.

Dílnu hrnčíře, kovárnu a dílnu klenotníka už znáš.

Prohlédni si ještě dvě stavení číslo 18 a 19.

Sloužila pro domácí zvířata přes zimu.

*Šperk - ozdoba pro ženy a muže (náušnice, prsten, ozdobný knoflík)
*Klenotník - řemeslník, který vyráběl šperky a ozdobné předměty

*Poznač si, co se ti u nás nejvíce líbilo.
Potom si udělejte společnou fotografii.
Později si ji můžeš vylepit na památku tvé návštěvy.*

Místo pro fotografii

*Máš dobře vyplněný pracovní sešit?
Pak se z tebe stal odborník na náš archeoskanzen.
Dostaneš **pamětní list** a své jméno si tam můžeš doplnit.*

Zdroje:

mapka použita z *Archeoskanzen Modrá*. 3. vyd. Modrá : Obec Modrá, 2012. 1 leták.
Složený list. Kresba Veronika Daňková; písmo hlaholice použito z VAŠICA, Josef.
Literární památky epochy velkomoravské 863-885. Praha : Lidová demokracie, 1966,
s. 15 – 16.

© Archeoskanzen Modrá

Poznej život Velké Moravy

pracovní sešit pro děti od 7 do 11 let

autor: Antonín Preget

výtvarné řešení a grafická úprava: Zuzana Skopalová

vydáno 2013/2014

Vydáno Obcí Modrá za finanční podpory Ministerstva kultury v rámci programu

„Podpora regionálních kulturních tradic – Rok Cyrila a Metoděje“.

Název projektu **„Počátky písemnictví na Moravě – 1150 let od příchodu Cyrila a Metoděje“**

**MINISTERSTVO
KULTURY**

